

JESENNÁ KONFERENCIA

SPNZ 2010

Starý Smokovec 30. septembra 2010

**Aktuálna legislatíva
v plynárenstve
Aplikácia 3. energetického balíčka**

Ministerstvo hospodárstva SR

Ing. Ján Petrovič

Strategické dokumenty

Energetický balíček – nová Energetická politika EÚ

Legislatívne návrhy

- Tretí liberalizačný balíček pre vnútorný trh s elektrinou a plynom
- Klimaticko-energetický balíček

Balíček energetickej bezpečnosti a energetickej efektívnosti

Energetická politika SR

Stratégia energetickej bezpečnosti SR

3. Liberalizačný balíček

Vydanie balíčka EK odôvodnila

- nutnosťou odstránenia problémov ako sú napr. nedostatky prevádzkovateľov systémov u vertikálne integrovaných podnikov, nedostatok transparentnosti a vysoká úroveň koncentrácie trhu.
- podporou udržateľného vývoja tak, že stimuluje energetickú účinnosť a zabezpečuje, aby mali na energetický trh prístup aj menšie podniky, napríklad tie, ktoré investujú do obnoviteľných zdrojov energie.
- konkurenčné trhové prostredie by malo zabezpečiť aj väčšiu bezpečnosť zásobovania, pretože zlepšenie podmienok investovania do elektrární a do rozvodných sietí by malo zabrániť výpadkom v dodávkach elektrickej energie alebo plynu
- posilnia sa aj záruky spravodlivej hospodárskej súťaže s podnikmi v tretích krajinách.

3. Liberalizačný balíček

- Smernica EP a Rady 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou, ktorou sa ruší smernica 2003/54/ES
- Smernica EP a Rady 2009/73/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa ruší smernica 2003/55/ES
- Nariadenie EP a Rady 713/2009, ktorým sa zriaďuje Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky
- Nariadenie EP a Rady 714/2009 o podmienkach prístupu do sústavy pre cezhraničné výmeny elektriny, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1228/2003
- Nariadenie EP a Rady 715/2009 o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1775/2005

3. Liberalizačný balíček

Ako hlavné opatrenia EK identifikovala

- opatrenia na vlastnícke oddelenie výrobných a dodávateľských kapacít od činnosti prenosových sústav (unbundling)
- úprava pôsobenia distribučných spoločností, opatrenia rozširujúce a upevňujúce funkčné a právne oddelenie
- kompetencie a povinnosti regulátorov
- zvýšenie transparentnosti, posilnenie práv spotrebiteľov
- zabezpečenie spolupráce prevádzkovateľov prepravných sietí
- opatrenia na zlepšenie regionálnej spolupráce
- vytvorenie Agentúry pre spoluprácu regulátorov
 - zabezpečenie rámca pre spoluprácu národných regulátorov a kompatibility regulačných rámcov
 - dohľad nad spoluprácou prevádzkovateľov prenosových sústav, monitorovanie prepojení
 - vykonávanie poradenstva pre Komisiu

3. Liberalizačný balíček

- opatrenia na zlepšenie transparentnosti trhu
 - ponúknuť všetkým spotrebiteľom skutočný výber dodávateľa,
 - nové obchodné príležitosti
 - zvýšiť objem cezhraničného obchodu
 - získať výhody vyplývajúce z vyššej efektívnosti, konkurenčných cien a vyšších štandardov služieb
 - prispieť k bezpečnosti dodávok a trvalej udržateľnosti

Pravidlá pre vnútorný trh s elektrinou a so zemným plynom

- všeobecné pravidlá – povinnosti služby vo verejnom záujme, monitorovanie bezpečnosti dodávok, technické podmienky
- prenos, preprava, uskladňovanie - oddelenie prenosových sústav/prepravných sietí (PS) a prevádzkovateľov prenosových sústav/prepravných sietí (PPS)
- distribúcia a dodávka - oddelenie prevádzkovateľov distribučných sústav/sietí (PDS)
- organizácia prístupu do sústavy/siete
- národné regulačné orgány – kompetencie a právomoci
- opatrenia na zlepšenie regionálnej spolupráce
- opatrenia na ochranu spotrebiteľa
- základné pravidlá a princípy rovnaké pre elektro aj plyn

Oddelenie prenosovej sústavy/prepravnej siete od výroby a dodávky (unbundling)

Pravidlá pre oddelenie prevádzkovateľov

- zabránenie konfliktu záujmov medzi výrobcami, dodávateľmi a prevádzkovateľmi sústav
- odstránenie motivácie vertikálne integrovaného podniku pri možnom zvýhodnení vo vzťahu
 - k prístupu do sústavy
 - ku prístupu ku komerčným informáciám
 - k investíciám do sústav
- zabezpečiť potrebné investície a prístup nových hráčov na trh

3 modely:

- úplné oddelenie vlastníctva (OU)
- zriadenie nezávislého prevádzkovateľa siete (ISO)
- zriadenie nezávislého prevádzkovateľa prepravnej siete (ITO)
 - o forme rozhodne členský štát

Úplné oddelenie vlastníctva (OU)

- vlastník PS pôsobí ako PPS
- nesie zodpovednosť za riadenie sústavy a prístupu tretích strán do sústav
- tá istá osoba nemôže vykonávať kontrolu nad výrobcom a dodávateľom a kontrolu nad PS alebo PPS a opačne t.j. najmä právomoc vykonávať hlasovacie práva, právomoc vymenúvať členov orgánov spoločnosti, vlastníctvo väčšinového podielu

Praktický dopad pre vertikálne integrované podniky

- VIP – predať/previesť prenosovú sústavu/prepravnú sieť
- zákaz vlastníť kontrolný podiel prevádzkovateľov sústav/sietí
- samostatní prevádzkovatelia, ktorí budú zodpovední za všetky sieťové operácie

Zriadenie nezávislého prevádzkovateľa siete (ISO)

- VIP odovzdá prevádzkovanie siete nezávislému prevádzkovateľovi siete ISO
- nezávislosť ISO
- nezávislosť personálu a manažmentu ISO
- finančné, technické, materiálne a personálne predpoklady ISO
- záväzok plnenia 10 ročného investičného plánu

Praktický dopad pre vertikálne integrované podniky

- umožňuje VIP ponechanie vlastníctva siete
- prináša ďalšie administratívne bremeno
- rozhodovanie o investíciách na viacerých úrovniach – môže výrazne komplikovať potrebné investičné projekty

Zriadenie nezávislého prevádzkovateľa prepravnej siete (ITO)

- aktíva, zariadenia, personál, identita ITO
- nezávislosť ITO
- nezávislosť personálu a manažmentu ITO
- zriadenie „Dozorného orgánu“
- 10 ročný plán rozvoja sústavy – investičné rozhodnutia
- vypracovať program súladu
- špecifické povinnosti a kompetencie regulačného orgánu – model je charakteristický posilnenou reguláciou a novými kompetenciami regulačných orgánov

Praktický dopad pre vertikálne integrované podniky

- zachováva integrovanú výrobu, dodávku a prenos/prepravu
- VIP – dodržiavať pravidlá zabezpečujúce, že podniky budú fungovať nezávisle

10 ročný plán rozvoja sústavy

Desaťročný ročný plán rozvoja siete

- je pravidlom, podľa ktorého sa požaduje, aby každý prevádzkovateľ prenosovej sústavy každoročne predkladal národnému regulačnému úradu a aktualizoval svoj 10-ročný plán rozvoja siete
- je založený na existujúcej a predpokladanej ponuke a dopyte
- má identifikovať hlavnú prenosovú infraštruktúru, ktorú je potrebné vybudovať alebo posilniť
- regulátor sa postará o jeho súlad s celoeurópskym plánom, navyše je aj oprávnený zabezpečiť, aby boli investície v pláne skutočne realizované

Národný regulačný úrad

Kompetencie a povinnosti regulátorov

- Určenie a nezávislosť regulačných úradov
 - vlastná rozpočtová kapitola, zamestnanci
 - fixné obdobie členov regulačnej rady od 5 do 7 rokov s jedným možným obnovením
 - konečné rozhodnutie (možnosť preskúmania)
- Všeobecné ciele regulačného orgánu
- Povinnosti a právomoci regulačného orgánu
 - určiť a schvaľovať regulované prenosové a distribučné tarify
 - zamedziť krížové dotácie medzi prenosom, distribúciou a dodávkou
 - vyšetrovanie
 - kontrola unbundlingu, možnosť uložiť pokuty
 - certifikácia PPS spolu s Európskou komisiou
- Regulačný režim pre cezhraničné záležitosti
- Zlepšenie možnosti regionálnej spolupráce
 - v spolupráci s ostatnými regulátormi, súčinnosť s PPS a ministerstvami
- Súlad s usmerneniami
- Zastúpenie v ACER

Posilnenie spotrebiteľských práv

- prístup k spotrebiteľským informáciám
 - právo spotrebiteľov na dáta o spotrebe v jednoduchom formáte
 - uľahčiť porozumenie o vlastnej spotrebe, umožniť efektívnejšiu zmenu dodávateľa
- fakturačné informácie
 - prístup potenciálneho dodávateľa k údajom
- bezplatná zmena dodávateľa
 - do 3 týždňov, záverečná faktúra do 6 týždňov
- zraniteľní zákazníci
 - definovanie konceptu a opatrení, súčinnosť so sociálnou politikou
- riešenie sťažností a sporov, mimosúdne urovnávanie sporov, jednotné kontaktné miesta, Európsky dotazník spotrebiteľa
 - nezávislý orgán, ombudsman?
 - zoznam práv spotrebiteľov, spôsob riešenia sporov v jednotných kontaktných miestach
- inteligentné merače, inteligentné siete
 - povinné zavedenie do roku 2020, možnosť Cost-Benefit analýzy a stanovenie harmonogramu

Termíny a transpozičný proces

- transpozičná lehota do 3. 3. 2011
- reálna zmena usporiadania, potvrdená regulačným úradom (certifikáciou) a schválená EK do 3. 3. 2012
 - predĺženie lehoty pre:
 - certifikáciu PPS z 3. krajiny
 - zavedenie inteligentných meračov
- transpozícia smerníc do zákona o energetike a zákona o regulácii
 - + súvisiaca sekundárna legislatíva/zmena pravidiel trhu

Nariadenia EP a Rady 715/2009

- zakladá Európsku sieť prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ENTSO-E) a plyn (ENTSO-G), prostredníctvom ktorých budú spolupracovať všetci európski prevádzkovatelia prenosových sústav, aby v zmysle legislatívy zabezpečili „správny technický rozvoj“ európskej plynárenskej sústavy
- spolu s Agentúrou regulátorov majú pripravovať sieťové predpisy pre interoperabilitu, prevádzkové opatrenia v núdzových situáciách či pre energetickú efektívnosť sietí a svoje návrhy predkladajú Komisii
- úlohou Európskej komisie bude schvaľovať v komitologickom procese záväzné sieťové predpisy.
- popri uplatňovaní sieťových predpisov v praxi budú mať Európske siete prevádzkovateľov prepravných sústav povinnosť každé dva roky zverejňovať nezáväzný celoeurópsky 10-ročný plán rozvoja siete, aby sa identifikovali investičné nedostatky
- keďže je každý prevádzkovateľ prenosovej sústavy samostatne povinný každoročne predkladať národnému regulačnému úradu svoj 10-ročný plán rozvoja siete, úrad môže v zmysle smernice o plyne požiadať o jeho zosúladenie celoeurópskym plánom.

Balíček energetickej bezpečnosti a energetickej efektívnosti

Druhý strategický prieskum energetiky

- rámcový dokument, ktorý analyzuje situáciu v sektore energetiky
- Sústreďuje sa na 5 oblastí:
 - 1) **Infraštruktúra a diverzifikácia dodávok energií**
 - 2) **Vonkajšie vzťahy**
 - 3) **Krízový mechanizmus pre ropu a plyn**
 - 4) **Energetická efektívnosť**
 - 5) **Lepšie využívanie vlastných zdrojov energie**

Balíček energetickej bezpečnosti a energetickej efektívnosti

A. Bezpečnosť dodávok energie

Nariadenie EP a Rady o bezpečnosti dodávky plynu a zrušení smernice 2004/67/ES

Predložené Komisiou v júli 2009

Zámerom nariadenia je

- vytvorenie legislatívneho rámca pre bezpečnosť dodávky plynu pri fungovaní vnútorného trhu,
- reagovať na prerušenie dodávky, a následne aplikáciu a postupy pri stave núdze
- vytvorenie mechanizmu riešenia krízových stavov, Koordinačná skupina pre plyn
- vypracovať preventívne plány, vyhodnotenie rizík, scenáre núdzových plánov
- definovať štandardu infraštruktúry N-1
- podpora 30-dňových zásob a spätných tokov

- zohľadnenie špecifík ČŠ pri kategorizácii chránených zákazníkov

Bezpečnosť zásobovania plynom

➤ opatrenia

- legislatívne – liberalizovaný trh, štandard bezpečnosti dodávok plynu
- technické – diverzifikácia ciest
- v zmluvnej oblasti – diverzifikácia dodávok

- vzájomne úzko ovplyvňujúce

Bezpečnosť zásobovania plynom

Infraštruktúra

- spätné toky a prepojenia
- rokovania so všetkými krajinami V4 a Rakúskom (MH SR; eustream)
- podpora v rámci Európskeho hospodárskeho plánu obnovy
- **CZ - SK** - funkčné riešenie prepravy plynu – spätný tok
 - v súčasnosti 15 – 25 mil. m³/denne
 - EEPR - vylepšenie technických parametrov (podporný list SR)
- projekt prepojenia **SK – HU** (Veľký Krtíš – Vecses)
 - predpokladaná kapacita 10 mld. m³ ročne – obojsmerný tok
 - EEPR - podpora požiadaná SR aj HU
- spätný tok plynu **AT – SK**
 - EEPR - podpora požiadaná AT (podporný list SR)
- projekt vzájomného prepojenia zásobníkov na území SR (Láb) s prepravnou sieťou, čím sa zvýši možnosti dodávky plynu do prepravnej siete počas krízy
- projekt prispôsobenia prepravnej siete na území SR pre prevádzku v reverznom režime (spätný tok)
 - požiadavka o podporu v rámci EEPR

Aktualizácia energetickej politiky

V zmysle platnej legislatívy – rok 2011

- zabezpečiť bezpečnosť, konkurencieschopnosť, efektívnosť a udržateľnosť
- sledovať predovšetkým záujmy odberateľov a koncových spotrebiteľov, aby mohli maximálne využívať výhody liberalizovaného a zároveň bezpečného trhu s energiou
- zvyšovať energetickú bezpečnosť
- budovať energetickú infraštruktúru s dôrazom na regionálne projekty zabezpečujúce prepojenie elektroenergetickej, plynárenskej a ropovodnej sústavy
 - v oblasti zvýšenia bezpečnosti dodávok plynu bude podporované riešenie vybudovania severo – južného koridoru spájajúceho LNG terminály v Chorvátsku a v Poľsku a prechádzajúceho cez všetky krajiny V4
- podporovať zvyšovania energetickej efektívnosti
 - vypracovanie 2 Akčného plánu energetickej efektívnosti, ktorý bude konkretizovať vybrané opatrenia a činnosti v oblasti znižovania energetickej spotreby
 - zavedenie systému zberu, spracovania a vyhodnotenia energetickej spotreby a prevádzky monitorovacieho systému efektívnosti pri používaní energie
- podporovať využívanie obnoviteľných zdrojov energie pri zohľadnení princípu minimalizácie nákladov pri integrovanom prístupe s cieľom využívanie obnoviteľných zdrojov energie a zníženia emisií skleníkových plynov
 - podpora technológií, ktorých využitie vedie k cenám energií blízkym trhovým s ohľadom na únosnú konečnú cenu energie

Legislatívne nástroje

Legislatíva implementujúca strategické dokumenty

- ✓ **zákon o energetike + sekundárna legislatíva**
 - Stratégia EB, energetická politika SR
 - 3. liberalizačný balíček,
 - Klimaticko energetický balíček
 - balíček EB a EE
 - Nariadenie EP a Rady o bezpečnosti dodávky plynu

- ✓ **zákona o regulácii sieťových odvetví + sekundárna legislatíva**
 - 3. liberalizačný balíček,

- ✓ **zákon o podpore výroby elektriny z OZE a vysoko účinnej KVET**
 - Klimaticko energetický balíček

- ✓ **zákon o ekodizajne,**
- ✓ **zákon o energetickej hospodárnosti budov**
 - balíček EB a EE

Ďakujem za pozornosť

petrovic@mhsr.sk

www.mhsr.sk